

Astra Salvensis, an IV, număr 8, 2016

**ELEVI SĂLĂUANI LA GIMNAZIUL GRĂNICERESC
NĂSĂUDEAN ÎN TIMPUL PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL**
Students from Salva at Border Region Gymnasium from Năsăud
during the First World War

Iuliu-Marius Morariu
Universitatea „Babeş-Bolyai” Cluj-Napoca

Abstract: *In this research, the author analyses, using information provided by the „Yearly Report of the Border Region Gymnasium from Năsăud”, published by the director of the institution and its professors, the school situation of the pupils from Salva village who were studying here. Their performances in education and morals, are highlighted and analysed, together with their confessional situation, the social situation of their parents, and the way in which the latter influenced their school progress. Also, the evolutions of Leon Silviu Daniello (who, later became professor at the University from Cluj and correspondent member of the Romanian Academy) and Vasile Finegar are being compared, the former being these on of a railway worker, while the latter the son of a retired teacher. Through this presentation, the author tries to rediscover an important episode from Salva’s history and to emphasises a different part of the history of the First World War, behind the frontline. So, this research which presents an episode of the local history aims to recover the image of the ones who studied at the Border Region Gymnasium from Năsăud between 1914-1918 an it is both a tribute to them and an article dedicated to the First World War, commemorated in this period.*

Keywords: Salva (Bistrița-Năsăud), Border Region Gymnasium, First World War, pupils, secondary education.

Despre istoria localității Salva în timpul primei conflagrații mondiale s-ar putea scrie destul de multe lucruri. La Serviciul Județean Bistrița-Năsăud al Arhivelor Naționale se păstrează cu generozitate informații despre văduvele și orfanii de război,¹ sau statistici despre combatanții proveniți din localitate.² În ciuda bogatului material

¹ A se vedea: Serviciul Județean Bistrița-Năsăud al Arhivelor Naționale, *Fond Invalizi, Orfani de Război*, „I. O. V. R.” Bistrița, dosar 40 (în continuare S. J. B. N. A. N.); *Ibidem*, dosar 454; *Ibidem*, dosar 505; *Ibidem*, dosar 896; *Ibidem*, dosar 900; *Ibidem*, *Fond Invalizi, Orfani de Război*, „I. O. V. R.” Bistrița, *Inventar*, (1919-1961), f. 1-163. Despre acest aspect am vorbit însă cu altă ocazie. A se vedea: Iuliu-Marius Morariu, „Urmări ale Primului Război Mondial în localitatea Salva, județul Bistrița-Năsăud: orfani și văduve de război”, în *Astra Salvensis*, an II, număr 4, 2014, pp. 81-84.

² S. J. B. N. A. N., *Fond Leon Bancu*, dosar 1, f. 1. Acesta prezintă o statistică a tuturor localităților din județul Bistrița-Năsăud. Despre Salva, arată că, din această localitate au luat parte activ 329 de cetățeni ai ei, au făcut parte din serviciile auxiliare sau au fost mobilizați pe loc 310 oameni, au fost internați 10, au murit pe câmpul de luptă 13 bărbați, au murit în temnițe sau spitale, în urma rănilor sau bolilor 13, s-au întors acasă

documentar care ne-ar putea servi ca suport pentru o cercetare, nu ne vom opri în rândurile următoare asupra unui astfel de aspect.

Dimpotrivă, vom încerca să aprofundăm un element din afara frontului, dintr-o perioadă contemporană evenimentelor petrecute între anii 1914-1918, respectiv situația tinerilor sălăuani care au studiat la Gimnaziul Grăniceresc Năsăudean atunci. Pe lângă faptul că ne va oferi informații despre situația școlii pomenite în perioada investigată, cercetarea ne va arăta, de asemenea, cum s-a răsfrânt războiul asupra tinerilor din localitatea năsăudeană și ne va ajuta să pătrundem în universul policrom și multietnic al satului de aici în prima parte a secolului trecut.

Înainte de a purcede însă la această investigație, trebuie să menționăm faptul că, perioada premergătoare Primului Război Mondial aduce cu sine schimbări și în ceea ce privește școala năsăudeană. Începând cu ultimul deceniu al secolului al XIX-lea, *Raportul* anual al Gimnaziului va deveni bilingv,³ iar calificativele „Excelent”, „Foarte destulitoriu”, „Destulitoriu” etc., vor fi încifrate în numere de la 1 la 6, respectiv: 1-„eminent”, 2-„bun”, 3-„suficient”, 4-„nesuficient”, 5-„cu doi nesuficienți”, 6-„cu mulți nesuficienți”.⁴ Ulterior, în ultimul an de război, documentul ce conținea statistica anuală va suferi o nouă modificare, numele localității de proveniență a elevilor fiind șters din paginile statisticilor anuale. Și numărul elevilor va suferi, în această perioadă fluctuații, candidații din zona Năsăudului scăzând în timpul celor patru ani de conflict. În acest context, ponderea lor se va menține aproximativ aceeași doar datorită faptului că școala va începe să admită și tineri din alte zone ale Transilvaniei.⁵ Astfel, dacă în perioada anterioară aici erau admiși doar elevi din satele grănicerești, în perioada războiului, probabil și din pricina scăderii numărului de elevi și de școli românești, cei de aici

invalidi 14, iar alți 13 s-au întors bolnavi, însănătoșindu-se ulterior. Dintre combatanți, conform documentului, 225 au revenit complet sănătoși, iar 57 au dispărut fără urmă.

³ Cf. Ioan Gheție (ed.), XXXVIII. *Ertesito a naszodi alapitvanyi fogymnasiumrol 1900/1901. tanmeve* (Raportul al XXXVIII-lea despre gimnaziul superior fundațional din Năsăud pentru anul școlastic 1900-1901), Bistrița, Tipografia Carol Csallner, 1901.

⁴ Idem, *Raportul al LIV-lea despre gimnaziul superior fundațional din Naszod-Năsăud pentru anul școlar 1916-1917*, Bistrița, Tipografia lui G. Matheiu, 1917, p. 56.

⁵ Pentru mai multe informații cu privire la istoria acestei școli, a se vedea: Virgil Șotropa, Nicolae Drăganu, *Istoria școalelor năsădene, scrisă cu prilejul jubileului de 50 de ani de existență (1863-1913) a gimnaziului superior fundațional din Năsăud*, Năsăud-Naszod, Tipografia lui Gh. Matheiu, 1913; Alexandru Dorel Coc (coord.), *Monografia Colegiului Național „George Coșbuc” din Năsăud (1863-2013)*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Star, 2013; Aurelia Dan, *Școlile grănicerești năsădene*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2012; Gheorghe Pleș, *Școlile Năsăudului (1635-2015)*, volum 1, Cluj-Napoca, Editura Napoca Star, 2016.

vor începe să primească și elevi din alte localități, și chiar din alte regiuni. Cu toate acestea, calitatea procesului didactic va rămâne aceeași ca și înainte, fapt dovedit atât de documentele publicate în perioada investigată, cât și de prestigiul corpului profesoral al instituției.

În ceea ce privește numărul elevilor, media lor în perioada investigată va fi de 4. Raportat la media de 250 de elevi ai școlii,⁶ numărul lor se situează sub două procente, fapt ce nu este însă deloc îngrijorător, dacă avem în vedere performanța științifică a acestora.⁷ Rubrica ce conține anual prezentarea situației școlare a elevilor gimnaziști din perioada avută în vedere relevă, de asemenea, și starea socială a părinților lor, dar și caracterul multi-etnic și multiconfesional al școlii născădăne, căci, între sălăuanii de aici se vor număra, începând cu anul 1914, respectiv 1915, alături de Pașcu Arsenite, Leon Silviu Daniello și Finegar Vasile, români de confesiune greco-catolică și Berger I. Leib și Zacharovics Izidor, evrei de confesiune mozaică.⁸

La nivelul pregătirii, situația se prezenta în felul următor. Pașcu Arsenite, pe care îl regăsim înmatriculat în clasa I în anul 1912-1913,⁹ având rezultate medii la învățătură (respectiv 1 la moralitate și 3, adică

⁶ Cf., de exemplu: Ioan Gheție (coord.), *Raportul al LIII-lea despre gimnaziul superior fundațional din Naszod-Năsăud pentru anul școlar 1915-1916*, Bistrița, Tipografia G. Matheiu, 1916, pp. 66-79.

⁷ Aici, prin activitatea școlară a unor elevi precum Leon Silviu Daniello, devenit ulterior membru al Academiei Române, sălăuanii se vor situa pe poziții fruntașe. Pentru mai multe informații despre biografia lui, a se vedea: Florea Marin, *Vieți dedicate omului. Personalități medicale clujene*, volum 6, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1997, pp. 97-134; G. Petrescu, „Profesorul Leon Daniello (1898-1970). Evocare postumă la 35 de ani”, în *Clujul medical*, an LXXX, număr 1, 2007, pp. 208-209; Traian Pavelea, *Năsăudul. Repere istorice și culturale*, Bistrița, Editura George Coșbuc, 2001, pp. 199-201; Ionela Alis Seni, Ioan Seni, „140 de ani de la înființarea Academiei Române. Academicienii năsăudeni și spiritul cărturăresc năsăudean”, în *Transilvania*, an XXXIV, număr 3, 2006, pp. 43-53; Gheorghe Pleș, „Personalități formate în Colegiul Național „George Coșbuc” din Năsăud, membri ai Academiei Române”, în Dorel Coc (coord.), *Monografia Colegiului Național „George Coșbuc” din Năsăud la 150 ani de istorie (1863-2013)*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Star, 2013, pp. 504-506; Teodor Tanco, *Academia Română (1866-2006). Academicienii năsăudeni și bistrișeni*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Star, 2006, pp. 82-84; Virgiliu Moisescu, „In memoriam: Prof. dr. doc. Leon Daniello”, în *Clujul medical*, an LXIII, număr 3, 1970, pp. 461-463.

⁸ Ioan Gheție (coord.), *Raportul al LIII-lea despre gimnaziul superior fundațional din Naszod-Năsăud pentru anul școlar 1915-1916*, pp. 66-68.

⁹ Atunci, între elevii sălăuani, figura și numele lui Bodescu Isidor, și el greco-catolic și fiu de mic proprietar, aflat în an terminal. Din nefericire însă, nu va promova examenul de maturitate din acel an. Ioan Gheție (coord.), *Raportul al L-lea despre gimnaziul superior fundațional din Năsăud pentru anul școlar 1912-1913*, Bistrița, Tipografia G. Matheiu, 1913, p. 94.

suficient la progresul în studiu) și fiind clasat la mijlocul clasamentului celor 49 de elevi din clasa sa,¹⁰ îl va avea ca diriginte pe întreg parcursul celor opt clase urmate la Năsăud pe Cornel Sânjoanul.¹¹ În anul următor, se va clasa pe aceeași poziție și va primi aceleași calificative, lucru lăudabil, dacă avem în vedere faptul că 6 dintre colegii săi (unii chiar cu rezultate mai bune decât el, vor abandona studiul).¹² În anul școlar 1914-1915, prestația sa școlară va cunoaște o nouă scădere, purtarea excelentă fiind dublată de o apreciere generală de insuficient,¹³ însă, se va redresa în cel următor, când va reveni la calificativul de suficient.¹⁴ Cu toate acestea, din motive neprecizate, el va abandona la finele clasei a IV-a studiul, devenind probabil un ajutor constant tatălui său în activitățile sale de mic proprietar, activând în agricultură.

Spre deosebire de el, atât Leon Daniello, cât și Vasile Finegari, care erau cu câțiva ani mai în vârstă (în anul premergător debutului conflagrației erau deja în clasa a IV-a),¹⁵ vor fi consecvenți cu pregătirea lor școlară, ambii finalizând studiile la Năsăud. Colegi de clasă, cei doi proveneau din familii cu statut social diferit (Daniello era fiul unui controlor al căilor ferate pensionat,¹⁶ în vreme ce Finegar era fiul unui învățător ce finalizase și el activitatea propriu-zisă de dascăl, ambii fiind

¹⁰ *Ibidem*, p. 80. În cadrul rubricii ce conține numele său se menționează, de asemenea, că era fiu de mic proprietar. Statutul social al părinților va fi menționat cu consecvență în paginile rapoartelor anuale, cu excepția anului școlar 1917-1918, el fiind important atât atunci, pentru că reliefa categoria socială a elevilor școlii, cât și astăzi, pentru că ne oferă informații cu privire la proveniența familială a celor investigați. Statutul social relevă, de asemenea, și bogăția unui om. În cazul de față era importantă existența unei stări materiale bune a părinților, care trebuiau să plătească pentru achiziționarea manualelor fiilor lor, dar și pentru cvartir sau alte chestiuni similare. Cf. Aurelia Dan, „Perioada 1863-1918”, în Alexandru Dorel Coc (coord.), *Monografia Colegiului Național „George Coșbuc” din Năsăud*, pp. 13-65

¹¹ Ioan Gheție (coord), *Raportul al L-ea despre gimnaziul superior fundațional din Năsăud pentru anul școlar 1912-1913*, p. 31.

¹² Idem, *Raportul al LI-lea despre Gimnaziul superior fundațional din Năsăud pentru anul școlar 1913-1914*, Bistrița, Tipografia lui G. Matheiu, 1914, p. 86.

¹³ Idem, *Raportul al LII-lea despre Gimnaziul superior fundațional din Năsăud pentru anul școlar 1914-1915*, Bistrița, Tipografia G. Matheiu, 1915, p. 46.

¹⁴ Idem, *Raportul al LIII-lea despre gimnaziul superior fundațional din Năsăud-Năsăud pentru anul școlar 1915-1916*, p. 74.

¹⁵ Idem, *Raportul al L-ea despre gimnaziul superior fundațional din Năsăud pentru anul școlar 1912-1913*, p. 86.

¹⁶ Faptul că tatăl său activase la Budapesta face ca în documentele școlare să fie trecut în dreptul numelui său acest loc de origine. Cercetările dedicate biografiei sale și propriile sale mărturii certifică însă originea sa sălăuană, fapt ce ne-a permis să ne referim la el în cadrul investigației noastre.

Astra Salvensis, an IV, număr 8, 2016

însă de confesiune greco-catolică) și vor avea parcursuri școlare diferite. Spre deosebire de ceilalți elevi sălăuani care vor schimba dirigintele doar în contextul repetenței, cei doi îl vor avea alt diriginte în anul școlar 1912-1913 pe Eugen Mera de la conducerea clasei lor, el fiind înlocuit în data de 12 noiembrie a primului an de Vasile Bichigean.¹⁷ Și la nivelul performanței școlare, situația celor doi va fi diferită. Astfel de exemplu, în timp ce, în clasa a IV-a, Leon va fi gratulat cu calificativul excepțional atât la purtare, cât și la performanța școlară, Vasile va primi calificativul maxim doar la purtarea morală, performanța sa școlară fiind apreciată doar ca suficientă.¹⁸ În anul debutului conflagrației, în timp ce cel dintâi își va păstra performanțele, cel de-al doilea va coborî o treaptă la învățătură, fiind evaluat cu un insuficient pentru performanța sa școlară generală,¹⁹ situația menținându-se și în primul an de război.²⁰ Astfel, în timp ce Silviu Daniello se găsea în fruntea celor 27 de elevi din clasa lui, Vasile Finegariu se plasa la mijlocul clasamentului,²¹ în ciuda prestației sale școlare destul de slabe.

Anul școlar 1916-1917 îi va găsi pe cei doi sălăuani în postura de absolvenți. Patru dintre colegii lor vor abandona studiile, neputând face față programului școlar rigid, iar între cei 23 de elevi, cel dintâi pomenit va cunoaște o scădere la învățătură, fiind clasificat doar cu nota 2 (fapt ce nu-l va împiedica totuși să se numere între premianți),²² iar cel de-al doilea va crește cu o poziție, prestația sa școlară fiind apreciată cu calificativul suficient.²³ În acel an, Vasile Finegariu va și susține examenul de maturitate, promovându-l cu același calificativ ca și cel cu care fusese declarat absolvent al clasei a opta,²⁴ în timp ce, numele lui Daniello nu va apărea în rândul celor care au susținut acest examen, probabil pentru că plecase între timp la Budapesta.

Alături de români, în perioada războiului, Gimnaziul Grăniceresc Năsăudean va cunoaște, de asemenea, și doi elevi evrei, după cum am

¹⁷ Ioan Gheție (coord.), *Raportul al L-ea despre gimnaziul superior fundațional din Năsăud pentru anul școlar 1912-1913*, p. 37.

¹⁸ *Ibidem*, p. 86.

¹⁹ Idem, *Raportul al LI-lea despre Gimnaziul superior fundațional din Năsăud pentru anul școlar 1913-1914*, p. 91.

²⁰ Idem, *Raportul al LII-lea despre Gimnaziul superior fundațional din Năsăud pentru anul școlar 1914-1915*, pp. 95-96.

²¹ *Ibidem*, pp. 95-96.

²² Idem, *Raportul al LIII-lea despre gimnaziul superior fundațional din Naszod-Năsăud pentru anul școlar 1915-1916*, p. 83.

²³ *Ibidem*, p. 81.

²⁴ *Ibidem*.

arătat anterior. Din păcate, prestația lor școlară va fi departe de cea a celor doi tineri pomeniți anterior. Cel mai în vârstă dintre ei, Berger Leib, fiu de comerciant, domiciliat în localitatea Salva, va intra în clasa I în primul an de război. Dirigintele lui va fi, în clasa întâi, Vasie Bichigean.²⁵ Dacă din punct de vedere comportamental va fi remarcat pentru performanțele exemplare, din perspectiva pregătirii, străduințele sale vor lăsa mult de dorit. Clasificat cu nota 6 la finele anului școlar, adică „*cu mai mulți nesuficienți*”,²⁶ el va fi nevoit să repete clasa, devenind astfel coleg de clasă cu un alt co-național, respectiv Isidor Zacharovics, care era cu un an mai tânăr decât el.²⁷ Întrucât, și în anul următor va obține aceleași aprecieri pentru strădaniile sale la învățătură,²⁸ el va abandona școala năsăudeană. Celălalt evreu, deși nu va avea performanțe excelente, va reuși totuși să promoveze în toți anii școlari din perioada războiului. În clasa I, moralitatea lui va fi apreciată cu calificativul maxim, iar performanța sa în știință cu suficient,²⁹ dirigintele Ștefan Scridon având motive să fie mulțumit de el.³⁰ În clasele a doua și a treia însă, performanța sa școlară va scădea cu un punct, ajungând să fie clasificată drept insuficientă atât în anul școlar 1916-1917,³¹ cât și în cel următor.³²

Plecarea absolvenților Leon Daniello și Vasile Finegar din școala năsăudeană va fi suplinită în anul 1918 cu înmatricularea în rândul elevilor de aici a lui Iuliu Morariu,³³ fiul preotului greco-catolic din localitate³⁴ și fratele viitorului geograf Tiberiu Morariu, devenit membru

²⁵ Idem, *Raportul al LII-lea despre Gimnaziul superior fundațional din Năsăud pentru anul școlar 1914-1915*, p. 84.

²⁶ Idem, *Raportul al LIV-lea despre gimnaziul superior fundațional din Naszod-Năsăud pentru anul școlar 1916-1917*, Bistrița, Tipografia lui G. Matheiu, 1917, p. 56.

²⁷ Idem, *Raportul al LIII-lea despre gimnaziul superior fundațional din Naszod-Năsăud pentru anul școlar 1915-1916*, p. 68.

²⁸ *Ibidem*, p. 66.

²⁹ *Ibidem*, p. 68.

³⁰ *Ibidem*, p. 20.

³¹ Idem, *Raportul al LIV-lea despre gimnaziul superior fundațional din Naszod-Năsăud pentru anul școlar 1916-1917*, p. 54.

³² Emil Domide (coord.), *Anuarul liecului român grăniceresc din Năsăud-Anul școlar 1918-1919*, Bistrița, Tipografia Națională Gh. Matheiu, 1919, p. 51. În acest an, i se va schimba, de asemenea, și dirigintele, noul responsabil al clasei a III-a fiind Valeriu Seni. Acest an, primul după război, este de asemenea, cel dintâi în care, în rândul elevilor Gimnaziului Năsăudean apar și fete.

³³ Pentru mai multe informații cu privire la biografia lui, a se vedea: Iuliu-Marius Morariu, „Preotul astrict Iuliu Morariu din Salva”, în Virgil Șerbu Cisteianu (coord.), *Reporter prin Țara Năsăudului*, Alba-Iulia, Editura Gens Latina, 2012, pp. 66-72.

³⁴ Emil Domide (coord.), *Anuarul liecului român grăniceresc din Năsăud-Anul școlar 1918-1919*, p. 50. În anul anterior el nu apare, probabil dintr-o eroare în *Raport*.

corespondent al Academiei Române, care va avea o prestață școlară bună, păstrând astfel bunul nume al localității.

După cum se poate observa și din paginile cercetării noastre, numărul elevilor sălăuani de la Gimnaziul Grâniceresc Năsăudean, deși mic, atât în raport cu cel al elevilor școlii, cât și cu cel al comunității,³⁵ se va menține constant pe întreaga perioadă a Primului Război Mondial. Slaba prestație școlară a unora dintre cei care studiau la această școală se putea datora, nu doar lipsei de interes a elevilor, ci și programei încărcate, a numărului mare de materii și a exigenței profesorilor,³⁶ căci, la clasa întâi, de exemplu, elevii trebuiau să participe la 26 de ore pe săptămână, studiind materii precum religia, limba română, limba maghiară, limba latină, geografie, istorie naturală, matematică, geometrie sau caligrafie,³⁷ sau abundenței de limbi străine predate, fie ele vii sau moarte (căci, pe lângă limba maghiară și cea germană, tinerii studiau și limba latină și limba greacă, cea din urmă beneficiind și de ore suplimentare de aprofundare). În plus, în cazul elevilor evrei, se poate să fi fost vorba de o incapacitate de adaptare la mediul cultural și social nou, de slaba cunoaștere a limbii române și a celei maghiare, dar și de alți factori complementari.

În ciuda tuturor acestor elemente însă, analiza documentelor școlare din perioada investigată relevă preocuparea serioasă a profesorilor școlii năsăudene pentru pregătirea tinerilor și interesul acestora pentru formarea lor intelectuală. Remarcabil este faptul că, în ciuda dificultăților provocate de război, gimnaziul a reușit să-și păstreze

³⁵ Care, în jurul anului 1910, era estimat la aproximativ 1964 de locuitori și nu a cunoscut fluctuații majore până la începutul războiului. Cf. Traian Rotariu (coord.), *Recensământul din 1910. Transilvania*, București, Editura Staff, 1999, pp. 175-176; Idem, *Recensământul din 1910. Transilvania*, volum II, „Populația după ocupații”, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2006, pp. 168-169; Iuliu-Marius Morariu, Comuna Salva în perioada 1880-1910. Studiu demografic”, în *Arhiva Someșană*, seria a III-a, număr 13, 2014, p. 75.

³⁶ Fapt certificat și de numărul de corigenți și repetenți ce poate fi regăsit anual în paginile rapoartelor școlii.

³⁷ Ioan Gheție (coord.), *Raportul al LII-lea despre Gimnaziul superior fundațional din Năsăud pentru anul școlar 1914-1915*, pp. 43-43; Idem, *Raportul al LIII-lea despre gimnaziul superior fundațional din Năsăud-Năsăud pentru anul școlar 1915-1916*, pp. 20-22. Paradoxal, la clasa a V-a, numărul de ore era mai scăzut, materiile, respectiv limba română, religia, limba maghiară, limba germană, limba latină, istoria Ungariei, istoria naturală, matematica și geometria fiind predate în doar 25 de ore pe săptămână (*Ibidem*, pp. 27-29), în vreme ce, la clasa a VIII-a, el ajungea la 29 de ore săptămânal, configurate astfel: religia greco-catolică-2 ore, limba română-3 ore, limba maghiară-3 ore, limba germană-3 ore, limba latină-4 ore, limba greacă-3 ore, suplimentul la limba greacă-2 ore, istoria Ungariei-3 ore, matematica-2 ore, fizica-4 ore, propedeutica filosofică-2 ore (*Ibidem*, pp. 39-41).

Astra Salvensis, an IV, număr 8, 2016

atât profesorii, cât și calitatea procesului didactic, oferind în continuare o ofertă educațională performantă și formativă.

În concluzie, în timpul Primului Război Mondial, elevii sălăuani, deși puțini la număr și diferiți ca performanță școlară, s-au străduit să se numere între tinerii ce-și doreau desăvârșirea în cele ale culturii și educației, unii dintre ei făcând cinste prin prestația lor, localității din care proveneau.